

הנחיות פרקליט המדינה	הנחיית פרקליט המדינה מספר 2.13 - מדינות העמדה לדין של הורים בגין הזנחת ילדיהם או בגין השארתם ללא השגחה באופן המסכן אותם
9 יולי 2002; 1 ינואר 2013	עדכון אחרון: ג' טבת תשע"ז, 1 ינואר 2017

2.13 - מדיניות העמדה לדין של הורים בגין הזנחת ילדיהם או בגין השארתם ללא השגחה באופן המסכן אותם

המסגרת החוקית:

1. סעיף 361 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: **החוק**) שכותרתו "השארת ילד בלא השגחה או במטרה לנטשו קובע:

"המשאיר ילד שטרם מלאו לו שש שנים בלא השגחה ראויה, ובכך מסכן את חייו הילד או פוגע או עלול לפגוע פגיעה ממשית בשלומו או בבריאותו, דינו – מאסר שלוש שנים; עשה כן ברשלנות, דינו – מאסר שנה; עשה כן במטרה לנטוש את הילד, דינו – מאסר חמש שנים."

סעיף 362 לחוק שכותרתו "הזנחת ילדים ומושגחים אחרים" קובע:

"(א) בסעיף זה ובסעיף 363, "מושגח" –

(1) קטין שלא מלאו לו שש עשרה שנים;

(2) קטין שמלאו לו שש עשרה שנים או בגיר שאינם מסוגלים לדאוג לצורכי חייהם.

(ב) הורה של מושגח, אשר אינו מספק מזון, לבוש, צורכי לינה וצורכי חיים חיוניים אחרים במידה הדרושה לשמירת שלומו ובריאותו, דינו – מאסר שלוש שנים, זולת אם הוכיח שנקט אמצעים סבירים לפי הנסיבות להשגת הדרוש כדי לספק את הצרכים ואין בידו לספקם.

(ג) המחויב על פי דין או הסכם לדאוג לצורכי חייו של קטין או של מי שאינו מסוגל לדאוג לצורכי חייו, הנתון להשגחתו, למעט הורה, אשר אינו מספק מזון, לבוש, צורכי לינה וצורכי חיים חיוניים אחרים במידה הדרושה לשמירת שלומו ובריאותו, דינו – מאסר שלוש שנים, זולת אם הוכיח שנקט אמצעים סבירים לפי הנסיבות להגשת הדרוש כדי לספק את הצרכים ואין בידו לספקם."

2. במקרים בהם הורה משאיר באופן מודע או מכוון ילד מתחת לגיל שש בלא השגחה ראוייה תוך סיכון חייו, יש עניין לציבור בהעמדתו לדין, אלא אם מתקיימות נסיבות חריגות.
3. במקרים בהם הורים השאירו ילדים מתחת לגיל שש בלא השגחה ברשלנות (ואף במקרי רשלנות חד פעמית שנמשכה זמן קצר), ובכך סיכנו באופן ממשי את חייהם, קיים ככלל עניין לציבור בהעמדת ההורים לדין, בשל האינטרס הציבורי בהעלאת רף הזהירות של הורים כלפי ילדיהם, והצורך בהרתעת הרבים. הוא הדין כאשר המתרשל הוא אדם אחר שהייתה לו חובת שמירה על הילד. יודגש כי מצבים אלו כוללים גם מקרים בהם ההורה מודע להשאת הקטין ללא השגחה, אך אינו מודע לסיכון אליו נחשף הקטין עקב הותרתו ללא השגחה כאמור.
4. השיקולים הרלוונטיים לעניין העמדה לדין של הורים בגין הזנחת ילדיהם או השאתם ללא השגחה באופן המסכן אותם, הנם (אין מדובר ברשימה ממצה):
 - א. **גילו של הקטין** – ככל שמדובר בקטין צעיר יותר, כך גוברת חובת ההורה לקיים השגחה צמודה וקפדנית, הותרתו של הקטין אף לפרק זמן קצר ללא השגחה יוצרת סיכונים.
 - ב. **מקום השאת הקטין ללא השגחה** – אין דין השאת הקטין ללא השגחה במקום סגור בו הסיכונים מוגבלים כדין השאתו במרחב פתוח או באזור בו קיימים סיכונים מובהקים וזמינים (כביש, מקור מים, הפרש גבהים משמעותי וכו').
 - ג. **ההסתברות להתממשות הסיכון הנשקף לחיי הקטין** – ככל שההסתברות להתממשות הסיכון אליו נחשף הקטין גבוהה יותר, כך יגבר האינטרס הציבורי בהעמדה לדין.
 - ד. **משך הזמן שבו לא התקיימה השגחה מצד ההורה** – משך הזמן הרלוונטי משתנה בהתאם לגילו של הקטין ולסיכונים הטמונים במקום ובשעת ההשגחה, אך ככלל, ככל שמשך הזמן ממושך יותר, כך יגדל האינטרס הציבורי בהעמדת ההורה לדין.
5. חריג לכלל בדבר העמדה לדין עשוי להימצא במקרי רשלנות חד פעמית של הורים, אשר הסתיימו במוות הילד, או בגרימת חבלה קשה לו, בהם לא יהיה לעיתים קרובות עניין לציבור בהעמדת ההורים לדין, בשל האסון הכבד שפקד אותם, וזאת כאמור, בכפוף לנסיבותיו הספציפיות של כל מקרה ומקרה – **ראה לעניין זה הנחיית פרקליט המדינה 2.26- מדיניות העמדה לדין וענישה של הורים וקרובי משפחה בגין גרימת מוות ברשלנות של בני משפחתם, או בגין פגיעה קשה ברשלנות בבני משפחתם.**

6. כאשר מדובר בקרוב משפחה אחר שהייתה לו חובת שמירה על הילד, והתרשלותו גרמה למותו או לגרימת חבלה לו, תיושם הנחיית פרקליט המדינה האמורה בשינויים המתאימים.

7. יצוין, כי השארת ילדים ברכב, באופן המסכן אותם, אף אם אינה נכללת בגדרי סעיף 361 לחוק העונשין (כגון במקרה של השארת ילדים שגילם עולה על 6 שנים), עשויה להיכנס בגדר סעיפי אישום אחרים, כסעיף 337 (הפרת חובה של הורה או אחראי), סעיף 340 (סכנה לילדים), וסעיף 341 (חבלה ברשלנות) לחוק העונשין. על כן, בכל מקרה שכזה, יש לשקול הגשת כתב אישום גם בגין סעיפים אלה.